

DELAVSKA POLITIKA

Izhaja dvakrat tedensko, in sicer vsako sredo in soboto.

Uredništvo in uprava: Maribor, Ruška cesta 5, poštni predal 22, telefon 2326.
Podružnice: Ljubljana VII, Zadrugi dom — Celje, Delavska zbornica —
Trbovlje, Delavski dom — Jesenice, Delavski dom — Rokopisi se ne vračajo.
Nefrankirana pisma se ne sprejemajo. — Reklamacije se ne frankirajo.

Malih oglasov, ki služijo v posredovanje in socialne namene delavstva ter
nameščencev, stane vsaka beseda 50 para. — Malih oglasov trgovskega
značaja stane beseda 1 Din. V oglašnem delu stane petitna enostolpna vrsta
1.50 Din. Pri večjem številu objav popust. Naročnina za Jugoslavijo znaša
mesečno 10 Din, za inozemstvo mesečno 15 Din. — Čekovni račun št. 14.335.

Leto VIII.

Sreda, 22. februarja 1933.

Štev. 15.

Učimo se!

Pred nami se vrše zgodovinski dogodki, na katere je delavstvo vedno premalo mislilo in se nanje premalo pripravilo. Priče smo bili svetovne vojne; mnogi so videli in preživeli vse grozote in ko so se vrnili domov po končani vojni, so vzklikali in zagotavljali, da ni mogoča več enaka vojna, ker se je človeštvu zastudila zaradi svojih grozot. Tudi po časopisju so iskali krivce morije, preklinjali jih in prisegali na mir, na večni mir, ki ga naj narodi uživajo srečni in zadovoljni.

Komaj pa je minilo dobro desetletje, pa je zopet napeto po vsem svetu skoraj še bolj kakor pred svetovno vojno l. 1914.

Sovražniki miru torej še niso izginili. Najprej je udaril po italijanskem narodu Mussolini, ker delavstvo ni bilo složno in jel ropotati in rožljati še s krvavo sabljo. Zatrli je svobodo in vodi absolutno vojaško imperialistično politiko, v kateri ga podpira italijanski kapitalizem, ki ga je poklical na njegovo stran.

V Nemčiji nastopa plemstvo, banirji in veleposest. Deset let so molčali, ker se je narod hotel sam vladati. Intrigirali so, sabotirali demokratsko politiko (kakor dr. Schacht in veleposest) ter čakali trenutka, da njih intrige uspejo ter da dobe primerno firmo, ki bo dvignila zopet njih cesarski kapitalistični prapor. Našli so Hitlerja — predvsem težka industrija. Milijone so gospodje žrtvovali, da se jim je posrečilo doseči vsaj navidezni uspeh.

In kako začena Hitler? Svobodo hoče vzeti narodu, pravice odpraviti doma, na zunaj pa grozi z vojno, z maščevanjem itd. Torej Hitlerjevo geslo je prav tisto, kakor je bilo leta 1914 Viljemovo, ki je zahteval v imenu nemškega kapitalizma imperialistično vojno. Isti duh, isti namen!

Prav na enak način, samo z drugimi pomočki, se vrši borba proti demokraciji tudi v drugih deželah. Skoraj po vseh evropskih deželah so razpredene niti reakcije, ki streme po oblasti, po vojni in po upostavitvi predvojnih političnih razmer. Motili bi se pa, če bi mislili, da so ta reakcionarna gibanja kaj drugega, kakor borba reakcionarno-kapitalističnih gnezd za uveljavljanje absolutne oblasti nad človeštvom. Ti zločinski elementi puščajo danes 30 milijonov delavcev stradati, so jim balast, toda, če dobe zopet diktaturo v svoje roke, bodo zahtevali od njih, da zopet neso svojo kožo naprodaj za — kapitalizem, ki se danes otresa žrtev za gladne, dasi je vse to posledica njegovega slabega gospodarstva.

Ne čudimo se zaradi tega, če vidimo, da nemško in avstrijsko delavstvo pazno motri dogodke ter se zbližuje. Vse meščanske stranke se združujejo proti delavstvu v fašizmu. Delavstvo je torej moralo spoznati, da nastopa sedaj doba velike politične in socialne reakcije. Vse njih pravice so v nevarnosti: pravica organiziranja, štrajka, tarifnih pogodb, socialno zavarovanje itd. Delavstvo je jelo spoznavati, da je treba te pridobitve braniti. Vse delavstvo prireja skupaj shode, demonstracije, tako prejšnjo nedeljo v Berlinu in na Dunaju, povsod v znaku borbe proti fašizmu. To so sicer le prvi početki skupnega dela delavstva vseh smeri, vendar je to znak, da so dogodki prisilili delavstvo, da se strne v enotno nemško delavsko razredno gibanje. Strnjene vrste bodo preprečile reak-

Utrjevanje male antante.

Odgovor na načrte Rima.

Mali antanti pripadajo Čehoslovaška, Rumunija in Jugoslavija. Mala antanta ima namen preprečiti kršitev mirovne pogodbe, to je, varovati obstoječe meje. Že beograjska (decembra meseca) konferenca treh zunanjih ministrov je postavila nekaj tez glede enotnosti politike, osnova nja tajništva v Ženevi ter enotnega nastopanja v mednarodni politiki. Dne 14. in 15. t. m. so imeli zunanji ministri treh držav novo konferenco v Ženevi, kjer so z ozirom na zadnje dogodke (tihotapstvo orožja in revizionistične spletke) še točneje določili določbe novega pakta, s katerim naj bi okrepili mir v srednji Evropi. Ministri hočejo dati mali antanti čvrsto organizacijsko osnovo, ki naj bi s sosednjimi državami in v mednarodni politiki nastopala po dogovoru in eventualno sporazumno z drugimi državami.

V ta namen osnujejo stalni svet,

tajništvo v Ženevi. Ustanovi se skupen gospodarski svet, ki se bo shajal vsaj trikrat na leto.

Države male antante bodo smele sklepiti pogodbe z drugimi državami samo sporazumno, to je s pristankom sveta male antante. To velja za politične in gospodarske pogodbe. Politika se mora naslanjati na mednarodne pogodbe in povojne pakte Društva narodov in druge. Pogodbe med temi tremi državami naj se podaljšajo in izpopolnijo v smislu tega dogovora za nedoločen čas. Nadalje so ministri govorili o gospodarski politiki v podunavski kotlini.

Ministri so dogovor podpisali in stopi v veljavo, čim ga potrdijo vse tri vlade.

Korak male antante pozdravlja zlasti francoski tisk, češ, da je mala antanta jedro, okoli katerega se organizira nova srednja Evropa.

Delavski nemiri v Romuniji in na Grškem.

Cel teden je že vrelo med 4000 delavci v železniških delavnicah v Bukaresti. Začelo se je radi znižanja plač, radi česar je prišlo do stavke. Oblasti so nekaj strokovnih voditeljev aretirale. V sredo, dne 15. t. m., je delavstvo zopet prišlo na delo, a delali niso, pač pa so se v delavnicah zabarikadirali in izjavili, da ne zapustijo prej delavnice, dokler ne bodo aretirani tovariši izpuščeni. Delavske žene iz bližnjih delavskih naselbin so zabarikadiranim donasale hrano. Pred delavnicami se je utaborila policija in vojaštvo, ki jih je oblegalo. Ker na ponovne pozive delavstvo ni hotelo zapustiti delavnic, je v četrtek zjutraj vojaštvo evakuiralo vse bližnje hiše, tako da delavcem ni nihče več mogel prinesiti jestvin, nato pa je bil zapovedan splošen naskok na delavnice. Delavstvo se je z raznimi sredstvi nekaj časa branilo, nato pa je pod ognjem strojníc moralo popustiti. Ubitih je bilo na obeh straneh 9 oseb, 50 pa

ranjenih. Aretiranih je bilo 1000 delavcev. Tudi v petrolejskem revirju Ploesti je bilo več vstaj. Delavstvo je uničilo več industrijskih naprav. V Solunu je delavstvo priredilo v delavskem domu veliko zborovanje, ki pa ga je policija prepovedala. Delavci se pa kljub temu niso hoteli raziti, temveč so se v domu in na cesti pred njim zabarikadirali. Policija je barikade obkolila in po kratki, a luti borbi so bili delavci premagani. Med njimi so se nahajale tudi ženske in mladina, ki je na begu povzročila strahovito paniko. Mnogo ljudi je bilo v gneči zmečkanih in pohojenih. 6 delavcev je obležalo mrtvih na licu mesta, 5 je težko, 30 pa lažje ranjenih. V mestu vlada veliko razburjenje. Tudi v Atenah je ob priliki neke delavske demonstracije prišlo do cestnih bojov s policijo in vojaštvom, ki se je zaključila zelo krvavo. Koliko je mrtvih in ranjenih, še ni znano. Vlada pripravlja obsedno stanje.

Proti jezuitom.

Predlog o izgonu jezuitov iz Jugoslavije.

V narodni skupščini je predlagalo dne 17. t. m. 62 poslancev zakonski načrt, po katerem naj bi se izgnalo iz države jezuite in druge rede, ki so s tem v zvezi. Predlog je bil stavljen zaradi škofovskega pastirskega lista, ki so ga dne 8. januarja čitali po cerkvah z napadi na Sokola. Predlog utemeljujejo poslanci s tem, da ima jezuitski red mednarodni značaj in je zaradi tega treba v interesu naroda in države prepovedati njegovo delovanje. Tudi škof Strossmayer je baje jezuitsko delovanje obsojal. Imetje naj zapleni država in proda na dražbi. Denar naj se porabi za vzgojo rimskokatoliškega duhovništva v jugoslovanskem narodnem duhu. Redovniki, ki niso jugoslovanski državljani, morajo državo takoj zapustiti. Iz predloga je razvidno, da so ga stavili poslanci, ki ne vidijo v teh redih reakcije, ampak le »narodnost«. Zato tudi predlagajo, da naj se imetje porabi

cijo ter odprle pot socializmu v srednjo Evropo.

Nasilstvo v Nemčiji.

Kršitev ustave.

Nemški državnozbornski odbor je imel minuli teden sejo, ki so jo preprečili fašisti. Nova seja je bila sklicana zopet v torek, dne 14. t. m. Ko je predsednik Löbe otvoril sejo, so fašisti zopet pričeli s hrupom in krikom, da Löbe niti svoje izjave k zadnji seji ni mogel podati. Fašist Frank II je izjavil, da Löbe ne more voditi seje, ker je žalil največjo frakcijo zbornice. (Očital je namreč upravičeno nekoč, da je Hitler ali Slovenec ali Slovaki.) Frank je stopil k predsedstvu in s silo odstranil predsednika, da bi sam predsedoval. Socialni demokrati in komunisti so nato zapustili sejno dvorano. Med odhodom se je vnela živahna debata in fašisti so suvali tudi druge poslance. Seja potem ni bila sklepna in se je razšla.

Vloženi so bili protesti pri predsedniku državnega zbora Göringu, pri predsedniku fašistične frakcije Fricku, ki je obenem notranji minister.

Vsi prizadeti udeleženci zahtevajo zadoščenje.

Vprašanje je, koliko časa bo nemški narod prenašal molče to trivialno igro nemškega fašizma.

Socialnodemokratski člani nadzornega odbora so objavili v »Vorwärtsu« izjavo, ki pravi med drugim: »Nacionalnosocialistični člani državnozbornskega odbora v varstvo pravic ljudskega zastopstva so danes pravilno sklicano sejo s porabo telesnega nasilstva proti predsedniku odbora in dejanskimi napadi na poslanca Moratha, pripadnika nemške ljudske stranke, zopet razbili. To ravnanje je zločin po § 105 in 106 državnega kazenskega zakona. Ugotavljamo, da gospod predsednik državnega zbora, čeprav je vedel o grožnjah nacionalnosocialističnih poslancev, ni ničesar ukrenil v varstvo odbora. S tem ravnanjem je dokazano, da ustavne pravice odbora, pravice ljudskega zastopstva niso več zajamčene in da je s tem kršena ustava.«

Gromovnik Hitler.

Uničevalec »marksizma«.

Odkar sedi kancler gospod Hitler v sedlu, se je popolnoma izpremenil. Izdaja oklice, govori, toda o socializmu molči kakor grob. Celo o »nacionalnem socializmu« se sramuje govoriti in podajati izjave. S tem večjo vehemenco pa pobija marksiste-komuniste zaenkrat, češ, da bi ti ves svet izpremenili v ruševine, če bi prišli do oblasti.

Seveda so to samo besede gospoda kanclerja, ki pa silno gostobesedno govori, kako bo pomagal gospodom baronom, starim gospodom generalom in bogatim industrijalcem. Najbolj interesantno pa je, da je obljubil, da odpravi razredne razlike. Verujemo! Po Hitlerjevem receptu naj imajo pravice samo njegovi kapitalisti, ostali narod pa ne. Odprava razredov na ta način je — sijajna misel.

Napetost med Francijo in Avstrijo. V znani tihotapski aferi z orožjem zahteva francoska vlada, da avstrijska vlada točno pojasni celo zadevo v teku 14 dni. Avstrijska vlada pa baje odklanja to ultimativno zahtevo francoske vlade, vendar pa oficijelno tega svojega odklonilnega stališča še ni sporočila.

Japonski pohlep.

Zveza narodov ne priznava nove države Mandžukuo.

Odbor devetnajstotice je izdelal svoje poročilo glede položaja na Daljnem vzhodu, v katerem pravi, da se mora vprašanje Mandžurije urediti tako, da se ohrani kitajska integriteta nad tem ozemljem. Ob enem poziva vse članice Zveze narodov, da nove, po Japoncih ustvarjene države Mandžukuo, ne priznajo in vabi tudi države nečlanice, da se temu pridružijo. Obenem izraža poročilo potrebo, da se k razpravi o vprašanju daljnega vzhoda pritegnejo tudi Sovjetska Rusija in Združene države.

Japonska se ne ukloni.

Japonska kategorično odklanja sklep odbora devetnajstih ter je odpoklicala svoje zastopnike iz Ženeve. Glede preklica mandžurske samostojnosti ni kompromisa.

30.000 Japoncev koraka proti Džeholu.

Vojna je neizbežna. Kitajska pripravlja obrambo. Peking se je že začel evakuirati. Izpraznjujejo državni muzej in 2000 zabojev z najdragocenejšimi predmeti in listinami so že odpremili v Šanghaj.

Podaljšanje tarifnih pogodb na Norveškem.

(IGB) V letu 1931 je imelo norveško delavstvo velik dolgotrajen boj, v katerem so bile sklenjene tarifne pogodbe, ki določajo obnem, da se naj mezde konec leta 1932 avtomatično regulirajo po indeksnih številkah življenjskih stroškov, to je po podražitvi ali pocenitvi življenjskih potrebščin. Indeksna številka se je do konec leta znižala za 3 odstotke ter bi zaradi tega morale biti avtomatično znižane plače za 3 odstotke. V mesecu januarju pa so se vršila pogajanja med zastopniki delavskih in delodajalskih organizacij, na katerih sta se obe skupini zedinili, da se mezde v zmislu indeksne številke ne znižajo, marveč, da se tarifne pogodbe neizpremenjeno podaljšajo za eno leto. Ker so vse podjetniške zveze pritrdile temu dogovoru, je na Norveškem delovni mir zagotovljen za nadaljnje leto na podlagi sedanjega mezdnege stanja.

Ali si že poravnal naročnino? Ako še ne, stori takoj svojo dolžnost!

Doma in po svetu.

To leto — sveto leto. Rimski papež je razglasil to leto za sveto, in sicer povodom 1900 letnice Kristusove smrti. Uvedba »jubilejnih let« izvirja od leta 1300, ko je papež Bonifacij VII. odredil, da se vsako stoletje slavi eno sveto leto. Pozneje sta bili uvedeni v stoletju dve sveti leti. Končno so pa bila v osemnajstem stoletju uvedena v vsakem stoletju štiri sveta leta. Ob desetletnici papeževanja papeža Pija XI. je to tretje jubilejno leto. Prvo jubilejno leto je bilo 1925, ko je bila končana prva četrt dvajsetega stoletja in drugo 1929, ko je papež slavil petdesetletnico mašništva. Kaj pomenijo ta sveta leta? Sveta leta pomenijo velik promet tujcev za Italijo in Rim. Pomeni, da se porabi tam velike vsote za potne stroške. Leta 1925 je obiskalo Rim okoli 600.000 romarjev. Zato so sveta leta tako pogosta, da imamo mesto enega v sto letih tri v desetih letih, ker je to rentabilno. Vendar se vara uprava italijanskih železnic, če misli, da se to sveto leto obnese. Verniki spoznavajo, da je to spekulacija in drugič pa mora ta spekulacija tudi občutiti splošno gospodarsko krizo.

Enotna cena za kruh. V Zagrebu se posvetujejo, da bi uvedli enotno ceno za kruh. Hlebec te ali ene vrste kruha bi veljal 4 Din. Cena bi se pa regulirala s težo. Beli hlebec bi tehtal 80 dkg, polbeli 90 dkg, črni kruh pa 1 kg. Poleg teh treh vrst bi uvedli še črni kruh s primesjo 20 odst. koruzne moke. Hlebec takega kruha, ki bi veljal tudi 4 Din, bi tehtal 1.20 kg. Ta sistem uvedejo že prihodnji teden, če ga bo ban potrdil. Sistem ima namen omiliti kritiko zaradi podraževanja. Konsument bo prejel za 4 Din hlebec kruha, če bo težji ali lažji, to že ni tako očitno. Toliko razburjenja ne bo. Tako si mislijo.

Veleposestva v Jugoslaviji. Poljedelski minister Demetrovič je v odboru narodne skupščine podal poročilo o veleposestvih v državi z ozirom na revizijo agrarne reforme. V Jugoslaviji je 840 veleposestev. Od teh je spadalo pod agrarno reformo 2.18 milijonov kat. oralov. Veleposestniki se dele po narodnosti: 500 Jugoslovancev, 145 Nemcev, 126 Ogrcev, 13 Židov, 10 Italijanov, 4 Čehoslovaki, 4 Romuni in 1 Francoz. Minister je dal ta in druga pojasnila v svrhu olajšanja razprave o načrtu.

V Beogradu grade cerkve. V Beogradu grade pravoslavno cerkev sv. Marka, največjo pravoslavno cer-

kev v naši državi, pripravlja se gradnja cerkve sv. Save in pa rimskokatoliške katedrale. Vse te tri cerkve bodo veljale okoli 200 milijonov dinarjev. Nekaj koristi pomeni to za naše gospodarstvo. Ta velika vsota denarja, ki je ležala kot mrtev kapital, prihaja s tem v promet. Stavbinski delavci dobe nekaj skromnih dnin. Vsekakor pa bi bilo mogoče v sedanjem času ta kapital bolje izkoristiti. Tako pravoslavna kakor katoliška cerkev bi lahko napravili dobro delo, če bi na primer na zadrugi podlagi zgradili 4000 majhnih stanovanjskih hiš. To bi reguliralo cene stanovanj, s katerimi rentirji plačajo beografski proletarijat in bi to ti-soče rodbin rešilo sigurnega propada zaradi tuberkuloze in drugih bolezni, ki jih povzročajo slabe stanovanjske razmere v Beogradu. To bi bilo bogu dopadljivo delo, kakor je rekel Kristus.

Obsodba dr. Vorkapića in tovarišev. Pred državnim sodiščem za zaščito države je bila v ponedeljek, dne 20. t. m. izrečena obsodba proti dr. Vorkapiću in tovarišem. Obsojena sta bila: dr. Vorkapić, ki se nahaja v inozemstvu na 5 let robije in izgubo častnih pravic, dr. Bičanić na 3 leta robije, v kazni pa se mu šteje preiskovalni zapor, dr. Iveta in dr. Valečić pa sta bila oproščena. — Iste dne se je pričela tudi razprava proti 12 osumljencem radi šenčurskih izgre-dov. Med obtoženci se nahajata tudi poslanca bivše SLS Brodar in Strcin. Ker se obtoženec Grlic ni odzval vabilu sodišča in je manjkal pri razpravi, je predsednik razpravo za en dan odgodil. Obtoženci se nahajajo na svobodi.

»Gnile hruške« je imenoval v sobotni parlamentarni debati nek poslanec bivše hrvatske ministre, ki so podpisali deklaracijo narodnega kluba. Na to se je oglasilo več poslancev: »Če bi bile svobodne volitve, bi bili tudi mi vsi »gnile hruške« in bi danes ne sedeli tukaj!«

Socialnozavarovalni dogovor glede bolniškega in nezgodnega zavarovanja med Avstrijo in Jugoslavijo je avstrijski parlament sprejel. S tem stopi med obema državama vzajemnost v veljavo.

Avstrijski proračun sprejet. Hirtenberška afera se bo menda mirnim potom likvidirala. Avstrija bo morala orožje odpremiti, kolikor ga je še v Avstriji, nazaj v Italijo. Z ozirom na to se je kancler Dollfuss še vzdržal in je bil proračun sprejet z enim glasom večine. Za proračun je glasova-

lo 78 poslancev, 77 pa proti. Socialni demokrati so najenergičnejše protestirali med glasovanjem proti proračunu. S proračunom pa stališče kanclerja Dollfussa ni nič bolj utrjeno, ker je njegova politika prerekacionarna.

Hirtenberška afera v čehoslovaškem odboru za zunanje zadeve. V čehoslovaškem zunanjem odboru je poročal minister Krofta o tihotapstvu orožja iz Italije na Ogrsko. Poročal je o intervencijah in zadržanju avstrijskega kanclerja, ki ni vedel, ali ni hotel dati pravih pojasnil. Naglašal je zaslugo avstrijske socialne demokracije za odkritje tihotapstva. Kancler Dollfuss je najprej tajil, potem pa priznal, da so finančni organi brez vednosti vlade prepustili prevoz; ne ve tudi, za koga je bilo orožje namenjeno, ali za Ogrsko, ali za »Heimwehr«, ali za jugoslovanske emigrante. Odredil bo, da se orožje pošlje v Italijo, ne ve pa, če bo imela vlada toliko moči, da to izvede. V celoti gre za 80.000 pušk in 200 metalcov min. Zadeva je tudi v Ženevi vzbudila prav poseben interes, ker je nerazumljivo, kako je mogoče tik pred razorožitveno konferenco vzbujati s takimi zahrbtnimi akcijami še večje nezaupanje v mednarodnem svetu. Mala antenta spravi zadevo pred Društvo narodov, ker smatra zadevo za kršitev mednarodnega dogovora.

Vincenc Muhič 60 letnik. Graški župan, sodrug Vincenc Muhič, bo obhajal 25. februarja svojo 60. obletnico rojstva. Kakor znano, je Muhič doma iz okolice Svete Trojice v Slovenskih goricah in je sin revnih staršev. Izučil se je pekovski obrti in je kot pomočnik služboval po raznih krajih bivše Štajerske, tudi v Mariboru in končno v Gradcu. Še čisto mlad se je pridružil strokovnemu pokretu razredno zavednih pekovskih pomočnikov in je kot tak postal kmalu odličan bореc in funkcionar, ki ga je delavstvo volilo tudi v deželni zbor in celo v parlament, da zastopa tam njegove interese. Od prevrata dalje je pa kot socialistični župan na čelu druge največje avstrijske mestne občine, Gradca, priljubljen pri delavstvu in spoštovan tudi med meščani. Želimo mu še mnogo let življenja in plodonosnega udejstvovanja!

Predrznost nemškega fašizma. V Schönebergu imajo umetnostno šolo. Vršili so se izpiti. Naenkrat je vdrlo 20 oboroženih fašistov v šolo, zaprli so telefon ter aretirali štiri profesorje, ki so vodili izpite in jih odvedli iz poslopja. Dijaki so hoteli poklicati policijo, toda fašisti so jih pretepli

Mihail Zoščenko — Iv. Vuk:

Humoristično-satirične zgodbe.

16

»Tako je, Domna Pavlovna,« je rekel Zabježkin. »Kar se že nas tiče, imate popolnoma prav. Je že tak človek, Domna Pavlovna... Včeraj zvečer se je tudi bahal: Ljubim, je govoril, dekleta s tenkimi bedri, na debele se poživljam... In tu je brezdvomno mislil vas, Domna Pavlovna...«

»Ali res?!...« je vprašala Domna Pavlovna.

»Kakor gotovo mi bog pomagaj, Domna Pavlovna... Tenko si bo vzela, častna beseda — ob komolec se lahko človek nabode, ali temu plazilu ravno take ugajajo. Jaz pa, Domna Pavlovna, sem čutil vedno napram močnejšim damam slabost. Ko sem zagledal vas, na primer, mi je takorekoč zagomazelo v ledvicah.«

»Če lažeš, potem laži spretneje!«

»Ne, Domna Pavlovna, niti na misel mi ne pride, da bi lagal. Ravno vi ste ženska, kakor sem si jo predstavljal... Pa tudi drugi so istega mnenja. Se morda spominjate mladega človeka, ki me je pred kratkim obiskal? Tudi on je vprašal po vas... Kakšna velika, brhka dama, je rekel.«

»Kaj,« je vprašala Domna Pavlovna, »ali je res tako rekel?«

»Nič drugače, tako mi bog pomagaj. Ali ni morda operna pevka? je rekel.«

Domna Pavlovna je sedla k Zabježkinu.

»Kateri je bil vendar to? Se ne spominjam. Ali ni bil tisti rdečkasti z izpuščajem na nosu?«

»Ravno tisti, z izpuščajem na nosu. Kakor gotovo mi bog pomagaj!«

»Pa sem mislila, da je prišel k Ivanu Kiriliču. Daj, daj, povabi ga kdaj na čaj? Povej mu, da ga

vabim na malico... No, in kaj je še rekel? O očeh ni nič povedal?«

»Ne,« je odgovoril kakor brez sape Zabježkin. »Ne, Domna Pavlovna, to sem bil jaz, ki je govoril o očeh. Rekel sem: ljubim tako lepe oči. Že, če jih pogledam, sem ves iz sebe... Naravnost očarujoče oči...«

»Ta je pa dobra. Si že zaljubljen...« se je čudila Domna Pavlovna. »Najbrž si se preobjedel in zato si tako zaljubljen...«

»Preobjedel Domna Pavlovna? Kako morete misliti na kaj takega? Poprej, da, poprej sem vedno izborno jedel, ali sedaj živim od suhega kruha!«

»Bedak,« je odgovorila Domna Pavlovna. »Zakaj pa nisi prišel k meni? Samo rekel bi...«

»Ah, ljubim vas neizmerno, Domna Pavlovna. Ukažite, da skočim skozi okno — že bom ležal tam doli, Domna Pavlovna! Kakor kamen bom ležal tam doli in še ponavljal vaše ime.«

»No, no,« je rekla Domna Pavlovna v zadregi.

Hkrati pa je skočila po koncu in zapustila sobo. Ali preden je mogel Zabježkin oditi h kozi, se je Domna Pavlovna že vrnila.

»Prisezi,« je rekla strogo, »prisezi, da se nisi nič zlagal.«

»Pri križu in sveti ikoni...«

»No dobro... Samo ne prehitre prisege... Zakonske prstane je treba kupiti in naročiti poroko ter zbor.«

»Seveda zbor,« je vzkliknil Zabježkin navdušeno. »Zbor, pevski zbor, Domna Pavlovna. Nebeško bo sijajno... Dovolite, da poljubim vašo roko. Ah, da! Pa sem si razbijal glavo, češ, zakaj sem vedno tako slabe volje? V uradu nisem mogel nič delati, sem vedno takoj bežal domov... Ljubezen je bila...«

Domna Pavlovna je stala svečano sredi sobe. In okrog nje je plesal Zabježkin in brbral:

»Da, Domna Pavlovna, ljubezen... Včeraj sem prišel prepozno v urad. Zamislil sem se v marsikaj. In ko sem stopil v urad, me je Ivan Našmudovič ostro pogledal. Sedel sem k delu, a nisem mogel delati. In Ivan Našmudovič je štel znake. Pri nas, Domna Pavlovna, se pri vsakem, ki pride prepozno v urad, naredi znak. — In je rekel:

Poleg Zabježkinovega imena stoji že pol dvajsetih znakov... Da ga le ne bodo v tem teku redukcij reducirali!«

»No, in če!« je rekla Domna Pavlovna. »Tudi brez tega bova živela.«

Poroko je določila Domna Pavlovna čez teden dni.

VII.

Tisti dan, ko je brzojavnik povezal svoje reči in rekel Domni Pavlovni: »Obdržite me v dobrem spominu, Domna Pavlovna, zakaj jutri se izselim,« — tisti dan je vse hudič vzel.

Tisto noč je sedel Zabježkin na postelji Domne Pavlovne in govoril:

»K meni, Domna Pavlovna, ne prihaja sreča z lahkoto. Drugi se peljejo, meni nič, v Ameriko, najmejo stanovanje, ali jaz, Domna Pavlovna... Ah, če bi jaz takrat ne hitel za obiskovalcem, bi ne bilo nič... Ali vzrok je bil tisti obiskovalec. In potem zapiska: Dame se naj ne trudijo! Hehe, to je bil udarec za dame.«

»Spi sedaj,« je rekla strogo Domna Pavlovna. »Dovolj govorčenja, spi!«

»Ne,« reče Zabježkin, »ne morem spati. Domna Pavlovna, srce mi v prsih hoče razpočiti. Navdušen sem... Zakaj, primer, namreč mi je šinil v glavo. Koza, Domna Pavlovna, ne more biti deležna takšne sreče...«

»Kaj?«

z gumijevko. Šolo so zaprli, vzeli ključke s seboj, razobesili svojo zastavo na šoli in izginili. Policija ne ve, kdo so bili napadalci. Fašisti zahtevajo, da se sme šola odpreti, če se odstranijo s šole marksisti profesorji. Lep red!

Hitler razsaja dalje. Dne 18. t. m. je nemška vlada prepovedala za tri dni okoli 600 listov klerikalnega centra, ker so objavili oklic katoliških zvez, ki je bil izrecno političnega značaja. Centrum je bil vedno lojalna. Ali Hitler utegne tudi prepovedati liste, ker se tiskajo na belem papirju.

Socialni tečaj delavcev na Muti.

V izobrazbi in slogi je moč.

Dodatno k poročilu v našem listu št. 11 z dne 8. februarja o lepo uspelem socialnem tečaju, ki se je vršil dne 5. t. m. na Muti, priobčujemo danes sliko naših vrlih kovinarjev, ki so se tečaja udeležili.

polju in širi med delavstvom razredno zavest.

Delavci na Muti se pač prav dobro zavedajo, da je le v slogi in izobrazbi moč, zato so po večini vsi

Na Muti postaja stara delavska postojanka, ki že leta in leta kljubuje vsem zaprekam. Pod vodstvom vrlih in preizkušenih funkcionarjev deluje tamojšnja podružnica SMRJ, tako na strokovnem kakor tudi na kulturnem

slani svobodne strokovne organizacije ter naročniki delavskega tiska.

Tudi mi kličemo vrlih sodrugom, vztrajajte in bodite le po tej poti naprej, dokler skupno ne dosežemo našega končnega cilja!

Grčar Viktor:

Pravljica o Velikem Mariboru.

(Nadaljevanje.)

Sta pa tudi pri javnem zadolževanju dva momenta, ki sta zelo važna. Prvi je, zakaj se napravi javni dolg, drugi, kje se jemlje kredit. Pri javnih dolgovih poznamo tkzv. kuzumptivne kredite — dolgovi namenjeni poišnji in produktivne kredite — dolgovi, ki so namenjeni za proizvodnjo. Kuzumptivne kredite je v javnem gospodarstvu gotovo odklanjati. Tak kredit n. pr. je ob svojem rojstvu najela mariborska oblastna samouprava, ki se je prvo svoje poslovanje leto vzdrževala »na puf«. In danes ta kredit naši okoličani lepo plačujejo in nič ne godrnjajo.

Kadar pa gre za investicije, je kredit produktiven, ker ne samo »žere«, ampak tudi nosi. Sredstva bi se v isti namen lahko dobila tudi z obdavčenjem — zato pa bi bilo z investicijami čakati, dokler se ne nabere tozadeven fond. Kajti verjetnosti je malo, da bi milijonske investicije hotela plačati ena sama generacija v enem samem poslovnem letu. Če bi to tudi hotela, bi ne mogla.

Gre samo za razdelitev izdatkov med več generacij, ker več generacij take naprave tudi uživa. In vsi krediti, ki jih mestna občina ima, so produktivni krediti, katerih pokritje je razdeljeno na dolgo dobo in katera amortizacija se dejanski tudi vrši.

Drugo vprašanje je, kje se je kredit najel, ali doma, ali v inozemstvu. Ako je posojilo najeto doma, tedaj nosi tak kredit samo značaj obdavčenja. Kajti domača zemlja vsled tega ni postala bolj revna, ker je ostal kapital v nji. Obratno, tak kredit je res »produktiven«, ker dviga gospodarsko delavnost in zaposlitev prebivalstva. In marsikateri okoličan je že služil svoje denarce na račun mariborskih dolgov. Čudno, da takrat ni protestiral!

Drugo je pač, kadar gre za dolgovne, najete izven zemlje. Takrat gre denar za njihovo obrestovanje in pokritje v tujino. Tako posojilo ima značaj eskomptiranja davkov, ki jih še ni, ki šele bodo v bodočem. To res ni dobro.

Ali mestna občina takih dolgov nima. Večina njenih kreditov ima svoj dom v mestu samem.

Tehten in vpoštevanja vreden je ugovor, da za široko vključitev okolice mestu ne more biti govora zaradi izrazito kmečkega značaja okolice.

Ne gre vlačiti s silo kmetov v mesto! — Mesta nosijo izrazito trgovsko-obrtno-industrijski značaj, dočim je okolica kmečka, kar dvoje ne gre skup.

Tudi ta ugovor pa bo najprej staviti pod lupo. Treba pogledati, v koliko je res škodljiva združitev edine z ločenim značajem proizvodnje in v koliko nosi naša mestna okolica čisto kmečki značaj.

Res je, v mestu, kjer je dom trgovine, obrti in industrije, je izrazita težnja po kolektivnem gospodarskem udejstvovanju, dočim je za kmečko gospodarsko udejstvovanje značilna individualnost, ki ima svoj temelj v rodbini.

Lahko pa rečemo danes, da je to kriterij prešlih dob. Razvoj sedanosti takega razmerja ne pospešuje in ne izoblikuje več. Težnja današnjosti ne vodi k pogostitvi ekstremov, ampak k njihovi nivelizaciji.

Ekstenzivno poljedelsko gospodarstvo z velikimi kompleksi, traktorji, racionalizacijo, je danes v popolnem koloseku kapitalistične proizvodnje. Pa tudi individualna poljedelska produkcija gre isto pot. Uvedba dušikovih gnojil v malih poljedelskih obratih, ustanovitev zadružnih obratov tako za obdelovanje, kakor tudi za — zelo značilen izraz — »vncvčevanje« produktov, govori jasno o tem. In ne samo silen razvoj ekstenzivnega poljedelskega obratovanja na farmah in veleposestvih, ampak tudi individualna intenzivna kmečka gospodarstva so po vojni v toliko povečala produkcijo, da je ta porast postal prvi pojav krize celotnega svetovnega gospodarstva.

Danes ne trpi samo zemljiško, ampak vse gospodarstvo sveta. Gospodarstvo je v obče postalo enota.

Pri nas pa se z ozirom na našo okolico v obče ne more govoriti o kakem njenem čistem kmečkem značaju. Vsa naša okolica je pomeščanjena.

To je že v omenjeni razpravi ugotovil prof. Baš. In ugotavlja: Kamnica je obrtno središče svojega mariborskega zaledja in izletna točka Mariborčanov.

Splošne mestne razvojne znake kažejo Tezno, Nova vas, Studenci, Pobrežje, Radvanje. Brezje (obč. Zrakovci) je pod vplivom mesta ležeča vas in v obče ne more imeti težnje združitve s čisto kmečkim Duplekom.

(Dalje prihodnjič.)

Lep delavski tečaj v Sladkem vrhu ob Muri

Delavci vstopajo v organizacijo in naročajo svoje časopise.

Maribor, dne 20. februarja.

Delavstvo »Sladkogorske tovarne lepence« ima za seboj leto težke borbe za obstanek. Tamošnja tovarna, last Mauro Sesslerja iz Zagreba, je bila minulo leto v poravnalnem postopanju ter je obrat znatno reducirala in delavci so bili dolge mesece brez posla, ker v tem kraju drugod ni moglo dobiti zasluzka. Razen tega pa je ostala tovarna delavcem za celo leto nazaj dolžna tudi že zasluženno mezdno preko Din 100.000.—. Naravno, da je morala trpeti potem tudi strokovna organizacija, ki je bila poprej v Sladkem vrhu vedno vzor drugim organizacijam. Saj so bili tudi odborniki organizacije brez službe, celo blagajnik, ki vsled tega ni mogel pobirati članarine.

Zadnji čas je začela tovarna zopet obratovati in okrog 150 delavcev ima že službo. Razen tega je bila z zaupniki začasno sklenjena poravnava, tako da mora tovarna sedaj delavcem kot prvenstvenim upnikom izplačati celo mezdno. Nekateri so mezdno že dobili, drugi jo morajo prejeti tekom 14 dni.

Podružnica »Splošne delavske zveze« je z ostron na gornje razmere želela, da se tudi v Sladkem vrhu priredi socialni tečaj, kakor smo ga imeli v Ribnici na Poh., v Breznu in na Muti. Delavstvo se je pozivu organizacije k temu tečaju minulo nedeljo odzvalo v lepem številu. V gostoljubni hiši »Stramenja« poleg tovarne so delavci napolnili bivšo gostilniško dvorano. Tečaj je otvoril mesto obolelega predsednika s. Mu-

sterja blagajnik s. Špindler, nakar sta poljudno predavala o najvažnejših delavskih zakonih odvetnik dr. Avg. Reisman in urednik s. Viktor Eržen, ki sta prišla jutraj iz Maribora.

Delavci, ki so prišli po eno uro daleč, so skozi tri ure pazno sledili govornikom in dobili tudi pojasnila na številna svoja vprašanja. Tečaj je kar najbolje uspel. Poživil je naše delavce ob severni meji, okrepil njihove vrste in jih navdušil za nadaljnje delo v strokovni organizaciji. Mnogo se jih je oglasilo tudi za naročnike delavskih listov, »Delavske Politike« in oni, ki ne znajo slovenski, za »Volkstimme«. Tudi strokovna organizacija je dobila takoj nove člane. Bile so navzoče tudi delavke. Vsi pa so sklenili, da bodo sedaj s podvojeno pridnostjo agitirali za razširitev organizacije in ne bodo prej odnehali, dokler ne bo zadnji delavec in delavka iz te tovarne v organizaciji. Bridke izkušnje imajo ti delavci dovolj. Sedaj tudi vedo, da je njihov glavni sobojevnik — delavski časopis. Kdor ni zmož sam naročnine, si je našel tovariša, da je z njim skupno naročil list.

Tako je prav. Zaupamo sodrugom in sodružicam iz Sladkega vrha, da bodo v tem sklepu vztrajali in vzpodbujali tudi drugod zaspane in zapuščene delavske armade.

Po sklenjenem tečaju so se vsi udeleženci fotografirali, da bodo imeli tudi na sliki spomin za lep tečaj, ki je bil prvi te vrste v Sladkem vrhu.

Ljubljana.

Savez Metalskih Radnika Jugoslavije, podružnica Ljubljana sklicuje za nedeljo, dne 26. februarja t. l. svoj redni letni občni zbor, ki se bo vršil v veliki dvorani Delavske zbornice ob 9. uri dopoldne. Udeležba je za organizirane člane dolžnost!

Maribor.

Medstrokovni odbor (Strokovna komisija) v Mariboru sklicuje za nedeljo, dne 26. februarja t. l., ob 9. uri dopoldne v prostore Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, svoj letni

OBČNI ZBOR (plenium)

s sledečim dnevnim redom:

1. Poročilo o delovanju Strokovne komisije.
2. Volitev nove strokovne komisije.
3. Raznoterosti.

Vabljeni so vse podružnice, da se po svojih odborih udeleže tega občnega zbora.

Zanimivo predavanje v »Svobodi«. V sredo, dne 22. februarja t. l. ob 8. uri zvečer se bo vršilo zelo aktualno predavanje o »Ženi in sodobni družbi«; za predavateljico smo pridobili s. Angelo Vodetovo iz Ljubljane. Vabimo vse sodružice in tudi sodruge, da se tega predavanja v obilnem številu udeleže.

Radí brezposelnosti v smrt. Minulo nedeljo dopoldne se je na Aleksandrovi cesti obesil mlad pekovski pomočnik. Pokojni je žrtev brezposelnosti, ki je v našem mestu tirala že nešteto nesrečnejev v obup. Lahko si mislimo, koliko gorja, bede, pomanjkanja in duševnega trpljenja mora prenesti tak nesrečnež, preden se odloči za obupno dejanje, da prostovoljno konča svoje življenje. Za odpravo te grozne pošasti, ki jo imenujemo brezposelnost, bo potrebno, da se podvzamejo drugi koraki kot se danes poskuša odpraviti to socialno zlo z raznimi dobrodelnimi akcijami. Predvsem bi se moralo uvesti zavarovanje za slučaj nezaposlenosti, a na drugi strani z javnimi deli omogočiti delovnim rokam zaslužek. Toda v tem pogledu se pri nas nič ne zgane.

Zakaj pa to? V mariborski žel. delavnici v vozovnem oddelku jemljejo te dni delavcem prstne odtise. Baje se vrši to v zvezi s poškodbo nekega novo lakiranega železniškega vagona, ki ga je nekdo z umazano cunjno pomazal.

Občni zbor podružnice »Svobode« se bo vršil v petek, dne 24. t. m. ob 20. uri v predavalnici Delavske zbornice, Sodna ulica 9-II, z običajnim dnevnim redom. Člani in prijatelji naše delavske kulturne organizacije so vljudo vabljeni.

Nočno lekarniško službo vrši ta teden lekarna König na Aleksandrovi cesti.

Poceni meso. V sredo, dne 22. februarja 1933 se bo prodalo od 8. ure naprej na stojnici za oporečno meso pri mestni klavnici 130 kg govejega mesa po Din 4.— in sicer na osebo do 2 kg.

Občni zbor »Detoljuba« se bo vršil v soboto, dne 25. t. m. ob pol 20. uri v društvenem lokalu na dvorišču »Ljudskega doma«, Ruška cesta 7. Stariši, pridite polnoštevilno.

Delavsko pevsko društvo »Froh-sinn« sklicuje za nedeljo, dne 26. februarja ob 14. uri redni letni občni zbor, ki se bo vršil v društvenem lokalu, Frankopanova cesta 29. Društveni člani se vabijo k polnoštevilni udeležbi.

Osmi večer zgodovinarjev priredi Zgodovinsko društvo v četrtek dne 23. februarja 1933 ob 20. uri v čitalnici študijske knjižnice. Predava prof. gđc. Silva Trdina: Josip Murn-Aleksandrov. Vsi člani ZDM vljudo vabljeni.

Mariborsko gledališče: Torek, dne 21. febr. ob 20. uri »Svejk, II. del, red B. Četrtek, dne 23. febr. ob 20. uri »Pri belem konjčku«, red C, znižane cene. — »Bog maševanja«, drama židovskega pisatelja Schaloma Ascha, bo prihodnja dramska premiera na mariborskem odru. Režijo vodi Vladimir Skrbinšek.

Brzoturnir nogometašev za pomožno akcijo. Na pobudo naše »Svobode« se je vršil zadnji nedeljo nogometni brzoturnir, katerega so se udeležili vsi mariborski klubi, ker je čisti dobiček namenjen brezposelnim. »Svoboda« se je kot drugorazredni klub izvrstno izkazala, kar dokazujejo sledeči rezultati: Rapid: Maribor (1:0); Svoboda:Železničar (0:2); Svoboda:Rapid (0:1); Maribor:Železničar (1:1); Svoboda:Maribor (0:1) in Rapid:Železničar (1:0). Ako vpošteva-mo, da sta bili naprteni Svobodi dve enajstmetrovki (v igri proti Mariboru in Železničarju), potem je treba priznati, da se je »Svoboda« od lanskega leta naprej mnogo popravila.

Znižanje cen v mestnem kopališču. Upravni svet Mestnih podjetij je na svoji seji dne 3. II. 1933 določil nove cene, kakor sledi (v oklepajih cene s perilom): Kadne kopelji: III. razred Din 3 (4), II. razred Din 5 (6), I. razred Din 7 (9); parna kopelji: Din 8 (10). Pristojbina za posebno brisačo znaša Din 1.—, za posebno rjuho pa mesto dosedanjih Din 3.— samo Din 2.—. Nove cene so stopile v veljavo v torek, dne 7. II. 1933 in veljajo za vse dni v tednu. Dosedanji 20 odst. povisek ob sobotah in nedeljah potemtakem v bodoče odpade. Dosedaj veljavne stare cene so bile določene že pred 7 leti in danes niso bile več v skladu z namenom mestnega kopališča. Še manj naravno s potrebami in gospodarskim stanjem mariborskih prebivalcev. Radi tega je upravni svet MP cene znižal v tako izdatni meri. Razven tega pa se je postavil upravni svet MP na stališče, da naj gre izdatna letna subvencija, s katero mora mestna občina pokrivati deficit, izvirajoč iz nepopolnih tehničnih naprav, katerih pa danes radi pomanjkanja sredstev ni mogoče obnoviti, v korist čim več onih številnih Mariborčanov, ki jim ni dano, da bi doma razpolagali z lastno kopalnico. Da se to omogoči, je bilo umestno znižati cene v gornji meri in upravni svet MP pričakuje, da ne bo radi tega dosedanjih finančni efekt slabši. — Priti

je morala konkurenca, da se je vprašanje kopališčnih cen spravilo v sklad z obstoječimi razmerami.

Za šolsko deco kupujte le pri nas na Slomškovem trgu št. 6, trgovina Ljudske tiskarne d. d.

Ptuj.

Socialno vprašanje. V mariborskem »Večerniku« z dne 1. februarja t. l. smo čitali, da se vedno nekatera podjetja zaposlujejo ljudi, ki imajo poleg dvojnega ali celo trojnega zaslužka še posestva in eni celo naložene velike vsote v denarnih zavodih. A kako odpomoči temu? Pobožna želja ne zadostuje, temveč, kakor smo mi že povedali, morala bi se zganiti oblast in onemogočiti take dvojne in trojne zaslužke v vseh panogah gospodarstva. Upajmo torej in čakajmo na zakon, kakor čakamo na denar od banovine, ki ga je že pred mesecem nakazala banska uprava za brezposelne.

Predavanje »Svobode«. Opozorjamo na zanimivo predavanje, ki se bo vršilo v četrtku o temi: »Postanek in razvoj sveta« ter na zadnjič izostalo predavanje Zveze delavskih žen in deklet, ki bo v ponedeljek, dne 27. t. m. ob pol 20. uri o temi: »Šola in dom«.

Občni zbor »Svobode« se bo vršil dne 25. t. m. ob pol 20. uri v društvenih prostorih. Sodrugi in sodružice — naj nihče ne manjka!

Ribnica na Pohorju.

Granitni kamnolom. Naše delavstvo je danes vsled krize hudo prizadeto. Imamo nad polovico kamnoseških delavcev brezposelnih. Brezposelnih so tudi postali taki kamnoseki, ki so že skoro pol stoletja klesali kamenje in si s težko muko služili svoj kruh. Danes pa so vrženi na cesto, namesto da bi se jim dala pokojnina. Občina se tudi ne briga za uboge delavce, kajti občinski odborniki v Ribnici so večinoma zelo pešični, ki do danes še ne poznajo krize, najmanj pa v taki izmeri, kakor stradaljo delavci. Ali kaj bo? Brezposelnih upamo, da bodo tudi bogataši spoznali krizo. Koliko je kamnosekov še zaposlenih, zaslužijo komaj za hrano, na obleko pa ne morejo več misliti. Zato tudi sami ne morejo pomagati brezposelnim. Največ nam še danes pomaga organizacija SDZJ. Zato, sodrugi, skupnost, družnost, ker le v organizaciji je moč!

Kamnosek.

Zalog.

Ne samo na zelenem polju — tudi na odru se pokažejo naši fantje. Dne 12. t. m. so odigrali naši sportaši na Požarjevem odru burko »Stari grehi«. Nič ne pretiravamo, če rečemo, da smo bili naravnost očarani. Igra je bila učinkovita in vendar so bili domala vsi igralci prvič na odru. Saj bi bilo odveč, pečati se z vsakim posameznim izmed njih. Naj zadostuje, da izrečemo samo eno: Mladina napreduje in nas navdaja z radostjo. Sodrugi sportaši! Le naprej po tej poti! To je bila prva igra SK »Svobode« Zalog. Upamo, da našudirate še kaj. In potem enkrat se bomo videli na igrišču! —k.

Poziv socialistični in komunistični internacionali za enoten nastop. Vodstva socialističnih strank Velike Britanije, Norveške, Italije, Francije, Holandije, Poljske in Nemčije so razposlala socialistični in komunistični delavski internacionali brzojavke, v katerih nujno zahtevajo sporazumno sodelovanje, da se prepreči nevarnost hitlerjanizma v Nemčiji in fašizma v obče. Nadalje se zahteva takojšnje sklicanje skupne konference obeh internacional.

Vsi letni naročniki dobe **zastonj**

14 karatno originalno ameriškansko

zlatu nalivno pero

ali pa **Kürschnerjev ročni leksikon**, (900 strani, 32 tabel) ali eno prvovrstno radijsko cev.

Zahtevajte takoj brezplačno na ogled »Radio« welt«. Naroča se Administration der »Radio« welt« Wien I, Pestalozziggasse Nr. 6, ki prinaša obširne radioprograme, interesantne slike in ima lepo urejene poučne tehnične članke.

Fronta svobode proti reakciji.

Nemške volitve in socialna demokracija.

Volilni borbi za bodoče nemške državnozborske volitve je odmerjena tako kratka doba kakor še nobeni. Zato je razumljivo, da se je volilna borba pričela že z dnem razpusta državnega zbora. Socialnodemokratska stranka je takoj izdala svoj oklic, ki poziva na borbo »fronte svobode« proti »harcburški fronti«. Oklic vsebuje ostro kritiko mož, ki so na vladi ter zahteva razlastitev veleposestev in razdelitev zemlje med kmete in kmetijske delavce, razlastitev težke industrije in organiziranje socialističnega gospodarstva po načrtu in z ozirom na življenske potrebe. Stranka se bo v tej borbi sklicevala na določbe erfurtskega programa, to je na temeljne socialistične zahteve. Hitlerjeva vlada je mnogo socialnodemokratskih listov zaplenila zaradi tega oklica.

Če hočemo stališče nemške socialne demokracije prav razumeti, smatra stranka politično moč kot sredstvo za doseg svojega cilja. To je taktični princip. Ni pa absolutno to princip, če hoče kdorkoli to preprečiti nasilno, proti veljavnim zakonom, ker kakor vemo, so se veliki zgodovinski dogodki vršili tudi izven te taktične oblike. Vsi filozofi so namreč mnenja, da je pravica le toliko časa pravica, dokler ne postane krivica. Povsem naravno je, da si pravica išče naravno pot, če se nastavlja barijere na poti k njej.

Pogostoma čujemo mnenje, zakaj soc. dem. stranka ne vzame oblasti v roke v Nemčiji. To vprašanje stavljajo ljudje, ki ne poznajo razmer. Za prevzem oblasti je potrebna konsolidiranost vsega delavstva. V Nemčiji pa ima soc. pokret danes, ko še ni dovolj naroda prežetega socialistično, mnogo nasprotnikov, mnogo oboroženih sil proti sebi in velika umetnost bi bila, vzdržati gladne množice v disciplini in jih preskrbovati s potrebščinami, če se vsa imovina gospoda s svojimi hlapci postavi po robu. To odgovornost prevzemati v sedanji dobi v Nemčiji, ki je navezana na inozemstvo in ki ima doma tako močne postojanke reakcije, bi bilo nevarno, tembolj nevarno, ker se ni mogoče zanesti niti na dosledno sodelovanje komunistov.

Razmere so v Nemčiji torej še nezrele. Zato stoji stranka na svojem stališču politične moči, to je, razvoja in dovolj jake socialistične zavesti.

Izrečno tudi poudarja stranka, da ne bo z nikakršno nepremišljenostjo dala povoda reakciji, da bi proglašila absolutistično diktaturo. Če to stori plemški in bančni fašizem brez razloga, potem tudi delavstvo ne bi imelo nobene moralne dolžnosti in režim bi se kot moralen diskvalificiral.

Volilna borba bo torej ljuta, načelna, ali je nemški narod za demokracijo ali za diktaturo plemstva in bankirjev. Seveda, ne smemo misliti, da so te volitve zadnja faza borbe, ki jo vodi reakcija za oblast. Od volitev je marveč le odvisno, kakšno taktiko si bodo izmislili po volitvah. Zmaga demokracije pri teh volitvah bi pa vsekakor pomenila za baronovski fašizem velikega mačka, kar bi borbo delavstva samo olajšalo.

Širite naš list!

Dr. Reisman:

DELOVNO PRAVO.

Te dni je izšla knjiga »Delovno pravo«, obrazlaža k obrtnemu zakonu. To je tista knjiga, o kateri smo že svoječasno pisali, da bo izborno rokovodstvo k vsem vprašanjem, ki se tičejo Obrtnega zakona. Napisana je iz predavanj, ki jih je imel dr. Reisman v mariborski Strokovni komisiji in ki so izhajala v »Delavski Politiki«.

Knjiga ima žepno obliko v velikosti našega žepnega koledarja in obsega 180 strani. Vsak jo bo lahko nosil v žepu in tako imel vedno pri roki. Knjiga stane 5 Din.

Ce še knjige niste naročili, naročite jo takoj, ker se lahko zgodi, da bo kmalu zmanjkala.

Strokovna komisija za Slovenijo.

Kulturni pregled.

»Svejk« v mariborskem gledališču.

Mariborsko gledališče je postavilo te dni na oder II. del »Svejka«, ki prikazuje življenje tega »dobrega vojaka« v ruskem ujetništvu. Drugi del ne dosega višine prvega dela, kar je pripisati predvsem slabši predelavi F. Bartoša. Kljub temu tudi takšen »Svejk« učinkuje na odru.

Vse dejanje je strnjeno v osebnosti dobrega vojaka. Vsa tragika, neizmerna krutost usode ljudi v svetovni vojni je v »Svejkovem« besedičenju in pripovedovanju storij tako živo naslikana, da zgrabi človeka z vso svojo silo. Svejkova satira na najbrutalnejšo dobo svetovnega klanja ljudi je dokument črne dobe, ki ga je znal avtor prikazati na način, kakršnega svetovna literatura ni premogla. Ne samo to. Svejk nam v tem delu odkriva tudi vse slabosti in zablode, v katere je padel priprosti človek, ko so drugi gospodarili nad njim s pomočjo idej, ki so se odmikale resničnosti. Treba je bilo izkušnje in dejstev, da je človek spoznal laž in krivico, ki so jo skušali nadomestiti z lepimi idejami in frazami, pa najsi bo to kjerkoli na svetu, ali v ranjki Avstriji ali v carski Rusiji. Svejkova satira, kakor je zabavna in gromozanska smešna, da tudi človeku misliti. Polna je globokih razmišljanj, katerih tudi ob najbučnejših prizorih ne moremo opustiti. Oblika in potek dejanja sta bila avtorju le svojevrstno sred-

stvo, da je v niju povil dragoceno jedro. Pokazal je nesmisel in neumnost človeškega početja. In v tem je vsa veličina »dobrega vojaka Svejka«.

Svejka, ki je centralna osebnost dogodkov, je podal g. Daneš. Dosegel je popoln uspeh. Ničesar nimamo pridejati — izvrstno. Tudi ostali so dobro pogodili svoje tipe, čeprav se je v igri opazalo precej diletantskih in površnih kretenj. Dobra sta bila po zunanosti zlasti Hořin (P. Kovič) in učitelj (M. Furijan). Igra prvega je bila primerna, dočim je bil drugi slabši.

Kozaki, vojaki-ujetniki in drugi so se dobro držali.

Režija J. Koviča je bila sicer skromna, vendar je dobro služila »Svejkovim« dogodbam. Sploh je treba pripomniti, da zna g. J. Kovič prilagoditi okolico in scenerijo dejanju. Posebno mu dobro služijo pri tem moderni pripomočki, projekcije itd. Je tudi skromen napredek, čeprav se nekateri zgražajo nad tem. Novi okusi pomenijo napredek.

»Svejk« je dosegel na mariborskem odru uspeh — primeren pač našim razmeram. —ač.

Ljubljanska drama.

Maeterlinck: »Zadoščenje«. — Tragedija brezprimerne ženine ljubezni do moža, ki je na smrt obsojen, tragedija žene, ki je za talca, dokler se ne vrne obsojenec, ki je v izrednih okoliščinah dobil dveurni quasidepust, da dve uri pred izvršitvijo obsodbe obišče na smrt bolno mater. Škeč ni antimilitarističen po svojem bistvu. Maeterlincku je vojna — enako kakor pri »Stilmondskem županu« — samo primeren okvir, primeren teren, ki mu nudi najširše možnosti dramskih stvaritev. Rekel bi celo, da je Maeterlinck enostranski, da ne rečem krivičen, ker pripisuje — ne očitno, ne razumsko, pač pa — instinktivno posledice vojnih strahot in vojne strahote same ne toliko dejanskim krivcem (zgodovinski nujnosti, izvirajoči iz obstoječega gospodarskega reda), marveč miselnosti nemškega naroda.

Tragedija je pretresujoča; da ni prišla popolnoma do izraza, je kriva režija. Ta ni ustvarila niti oddaleč vtaleženja, adekvatnega Maeterlinckovi mojstrovini. Deklamiranje še dolgo ni igranje in »doživljanje igralca« ne pomeni prav nič, če ne more v gledalcu ustvariti vtiska, da gleda na odru resnično, življensko tragedijo.

Inscenacija konvencionalna.

Publika je delo prehladno sprejela. — Obisk priporočam.

Posnemajte! S. Smolej, urar iz Jesenic, je daroval za tiskovni sklad Din 10.—. Iskrena hvala!

Preuredili smo naš pekovski obrat!

Delavno in spretno pekovsko osebje pod vodstvom domačega strokovnjaka skrbi za racionalno peko vseh vrst kruha v najboljši kvaliteti. Uporabljamo le najboljše vrste moke, ki jo s stroji prerahljamo, zmešamo in presejemo. Testo mesimo z modernimi in skrajno higienskimi stroji.

Pečemo: Beli kruh

iz čiste banatske moke v štručah po 1/2 in 1 kg

Ljubljanske štruce, svetli mešan kruh

iz bele pšenične in ržene krušne moke v štručah po 1/2 in 1 kg

Črne hlebe, črn mešan kruh

iz ržene in pšenične krušne moke, hlebe po 1/2 in 1 kg

Kmečki kruh, najboljši domači kruh

iz ržene moke v hlebih po 3 kilograme, turistovske hlebe pa po 1 kg

Mlečni kruh

v štručah

Mlečno pecivo

okrogle žemljice, slanice in makovke po dunajskem načinu

Kavno pecivo

krhki dunajski roglički, mlečne in rozinove štručice

Kruh dostavljamo v zgodnjih jutranjih urah.

Se priporoča Scherbaumova parna pekarna

Zahtevajte vsepovsod le dobri Scherbaumov kruh!

Nalagajte svoje prihranke

v Štajerski hranilnici in posojilnici v Mariboru, Slomškov trg štev. 6.

Vloge obrestujemo po 5 1/2 %
proti trimesečni odpovedi.